

МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ

Мін'юст

вул. Архітектора Городецького, 13, м. Київ, 01001

тел.: (044) 364-23-93, факс: (044) 271-17-83

E-mail: callcentre@minjust.gov.ua,

themis@minjust.gov.ua,

Web: <http://www.minjust.gov.ua>,

код згідно з ЄДРПОУ 00015622

Наталі Щербатій

foi+request-120828-
55326327@dostup.pravda.com.ua

foi+request-120834-
xxxxxxxx@xxxxxx.xxxvda.com.ua

foi+request-120861-
xxxxxxxx@xxxxxx.xxxvda.com.ua

foi+request-121270-
10e1efe8@dostup.pravda.com.ua

foi+request-121195-
a4d4f62d@dostup.pravda.com.ua

Щодо розгляду запитів

Міністерство юстиції України розглянуло Ваші повторні запити на отримання публічної інформації від 09 грудня 2023 року (вх. №№ ПІ-Щ-6314, ПІ-Щ-6315 від 11 грудня 2023 року), запит на отримання публічної інформації від 09 грудня 2023 року (вх. № ПІ-Щ-6332 від 11 грудня 2023 року), запит на отримання публічної інформації від 19 грудня 2023 року, надісланий листом Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України від 21 грудня 2023 року № 22832/37/10-23 (вх. № ПІ-Щ-6527 від 21 грудня 2023 року), та запит на отримання публічної інформації від 18 грудня 2023 року, надісланий листом виконавчого комітету Вінницької міської ради від 22 грудня 2023 року № Щ/01/106163/1-00-10 (вх. № ПІ-Щ-6646 від 28 грудня 2023 року), щодо деяких питань державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень (далі – державна реєстрація прав) і в межах компетенції повідомляє.

Щодо повторних запитів на отримання публічної інформації від 09 грудня 2023 року (вх. №№ ПІ-Щ-6314, ПІ-Щ-6315 від 11 грудня 2023 року) та запиту на отримання публічної інформації від 18 грудня 2023 року (вх. № ПІ-Щ-6646 від 28 грудня 2023 року)

Насамперед зазначаємо, що Міністерство юстиції України в межах компетенції розглянуло Ваш запит на отримання публічної інформації від 04 грудня 2023 року (вх. № ПІ-Щ-6218 від 04 грудня 2023 року), за результатом розгляду якого надано відповідь листом від 08 грудня 2023 року № 162297/ПІ-Щ-6218/19.1.3 із зазначенням посилань на відповідні нормативно-правові акти на офіційному вебпорталі парламенту України.

Додатково до викладеного у листі повідомляємо.

СЕД АСКОД

Міністерство юстиції України

№ 229/ПІ-Щ-6314/19.1.3 від 01.01.2024

Підписувач Горовець Євгеній Миколайович

Сертифікат 382367105294AF9704000000005E0500A5F37701

Дійсний з 24.09.2023 17:46:41 по 24.09.2024 17:46:41

Систему державної реєстрації прав відповідно до Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» (далі – Закон) запроваджено в Україні з 01 січня 2013 року.

На сьогодні відповідно до загальних засад державної реєстрації прав, визначених Законом, державна реєстрація прав у Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно (далі – Державний реєстр прав) є обов'язковою.

Повідомляємо, що починаючи з 40-50-х років ХХ століття бюро технічної інвентаризації (далі – БТІ) було наділено повноваженнями щодо реєстрації об'єктів нерухомого майна.

Пунктом 1 розділу I Інструкції про порядок реєстрації будинків та домоволодінь у містах і селищах міського типу Української РСР від 31 січня 1966 року № 660131, затвердженої Заступником Міністра комунального господарства Української РСР В. Романовим 31 січня 1966 року, погодженої Заступником Голови Верховного суду Української РСР Р. Сіденком 15 січня 1966 року (яка втратила чинність на підставі наказу Держжитлокомунгоспу від 13 грудня 1995 року № 56) (далі – Інструкція), передбачено, що реєстрацію будинків з обслуговуючими їх будівлями і спорудами та домоволодінь у містах і селищах міського типу Української РСР провадили БТІ виконкомів місцевих Рад депутатів трудящих.

Розділом II Інструкції було визначено об'єкти, що підлягали реєстрації.

Згідно з пунктом 4 Інструкції реєстрації підлягали всі будинки і домоволодіння в межах міст і селищ міського типу УРСР, що належали місцевим Радам депутатів трудящих, державним, кооперативним і громадським установам, підприємствам і організаціям, а також ті будинки і домоволодіння, які належали громадянам на праві особистої власності.

Будинки, що підлягали реєстрації, повинні бути закінчені будівництвом і прийняті в експлуатацію за актом, затвердженим виконкомом місцевої Ради депутатів трудящих.

Порядок реєстрації права власності на будинок або домоволодіння було визначено розділом IV Інструкції.

Відповідно до норм Інструкції реєстрація здійснювалася на підставі правовстановлюючих документів. Якщо такі були відсутні, особа могла звернутися до виконкому відповідної ради із заявою про видачу свідоцтва. Реєстраційні дані вносилися до реєстрових книг БТІ. Реєстрові книги БТІ містили повну та достовірну інформацію як про об'єкт нерухомого майна, так і про його володільця або власника.

11 березня 1985 року Радою Міністрів СРСР було прийнято постанову № 105 «Про порядок державного обліку житлового фонду», головною метою якої був статистичний облік нерухомого майна. Сільськими, селищними, районними Радами народних депутатів ухвалювалось рішення щодо оформлення права власності та реєстрації будинків у БТІ за даними погосподарських книг сільських, селищних Рад із додатками списків громадян, яким ці будинки належали. Так, відповідно до пункту 1 зазначеної постанови

державний облік житлового фонду незалежно від його приналежності здійснювався за єдиною для Союзу РСР системою на основі реєстрації і технічної інвентаризації.

Аналогічні за змістом Інструкції норми містилися в Правилах державної реєстрації об'єктів нерухомого майна, що знаходяться у власності юридичних та фізичних осіб, затверджених наказом Державного комітету України по житлово-комунальному господарству від 13 грудня 1995 року № 56, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 19 січня 1996 року за № 31/1056, які втратили чинність згідно з наказом Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України від 09 червня 1998 року № 121, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 26 червня 1998 року за № 399/2839 «Про затвердження Інструкції про порядок державної реєстрації права власності на об'єкти нерухомого майна, що перебувають у власності юридичних та фізичних осіб», нормами якої було встановлено *обов'язковість* для власників, незалежно від форм власності, *державної реєстрації права власності на об'єкти нерухомого майна в БТІ* (втратила чинність згідно з наказом Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України від 15 лютого 2002 року № 36, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 28 лютого 2002 року за № 209/6497).

Також зазначаємо, що Цивільний кодекс Української РСР 1963 року не встановлював впливу реєстрації або її відсутності на укладення, дійсність або чинність укладеного договору та перехід права власності на об'єкт нерухомості. Такі договори за участю громадян підлягали обов'язковому нотаріальному посвідченню. Проте провести подальше відчуження житлового будинку без реєстрації договору (а фактично – права) в БТІ для фізичних осіб *було неможливо*, оскільки при обов'язковому нотаріальному посвідченні вимагалася довідка-характеристика з БТІ.

Таким чином, у повному обсязі право власності на об'єкт нерухомості переходило *лише* після його реєстрації.

У свій час існували розрізнені елементи реєстрації прав власності, реєструвалися правовстановлюючі документи, об'єкти нерухомого майна та певні техніко-економічні характеристики нерухомості.

Пунктом 1 глави 2 розділу II Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України, затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 22 лютого 2012 року № 296/5 (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0282-12>) (далі – Порядок), визначено, що правочини щодо відчуження та застави майна, право власності на яке підлягає реєстрації, посвідчуються за умови подання документів, що посвідчують право власності (довірчої власності) на майно, що відчужується або заставляється, крім випадків, передбачених пунктом 3 глави 7 розділу I цього Порядку, та у передбачених законодавством випадках, документів, що підтверджують державну реєстрацію прав на це майно в осіб, які його відчужують. У разі посвідчення правочинів щодо відчуження та застави нерухомого майна, право власності на яке зареєстровано в Державному

реєстрі прав, документи, що підтверджують державну реєстрацію прав на це майно, не подаються.

Право власності на житловий будинок, квартиру, дачу, садовий будинок, гараж, інші будівлі і споруди, земельну ділянку, що відчужуються, може бути підтверджено, зокрема, одним з таких документів або їх дублікатів: нотаріально посвідченим договором купівлі-продажу, пожертви, довічного утримання (догляду), ренти, дарування, міни, спадковим договором; свідоцтвом про придбання арештованого нерухомого майна з публічних торгів (аукціонів); свідоцтвом про придбання заставленого майна на аукціоні (публічних торгах); свідоцтвом про право власності; державним актом на право власності на земельну ділянку; свідоцтвом про право на спадщину; свідоцтвом про право власності на частку в спільному майні подружжя; договором про поділ спадкового майна; договором про припинення права на утримання за умови набуття права на нерухоме майно; договором про припинення права на аліменти для дитини у зв'язку з передачею права власності на нерухоме майно; договором про виділення частки в натурі (поділ); іпотечним договором, договором про задоволення вимог іпотекодержателя, якщо умовами таких договорів передбачено передачу іпотекодержателю права власності на предмет іпотеки; рішенням суду; договором купівлі-продажу, зареєстрованим на біржі, укладеним відповідно до вимог законодавства, тощо.

У разі коли державну реєстрацію права власності на житловий будинок, квартиру, дачу, садовий будинок, гараж, інші будівлі і споруди, земельну ділянку, що відчужуються, відповідно до закону проведено без видачі документа, що посвідчує таке право, право власності підтверджується на підставі інформації з Державного реєстру прав, отриманої шляхом безпосереднього доступу до нього.

Крім документа, що посвідчує право власності на житловий будинок, квартиру, садибу та інше нерухоме майно, право власності на яке підлягало реєстрації відповідно до законодавства, що діяло на момент його виникнення, та не зареєстроване в Державному реєстрі прав, долучається документ, що підтверджує державну реєстрацію права власності на це майно (крім випадків, коли відомості про державну реєстрацію права власності містяться в Реєстрі прав власності на нерухоме майно, який є архівною складовою частиною Державного реєстру прав).

У разі якщо подані документи не містять усіх передбачених законодавством відомостей або в таких документах міститься суперечлива інформація, нотаріус може запитувати від відповідних суб'єктів (органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій, які видавали такі документи) інформацію (довідки, копії документів тощо), необхідну для вчинення нотаріальної дії.

Доводимо до відома, що на виконання Указу Президента України від 27 червня 1996 року № 468/96 «Про Єдиний державний реєстр нормативних актів» та постанови Кабінету Міністрів України від 23 квітня 2001 року № 376

«Про затвердження Порядку ведення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів та користування ним» Міністерство юстиції України забезпечує ведення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів як автоматизованої системи збирання, накопичення та опрацювання актів законодавства.

Згідно з підпунктом 4.3.1 пункту 4.3 розділу IV Інструкції про порядок включення нормативно-правових актів до Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів та надання інформації з нього, затвердженої наказом Міністерства юстиції України від 26 червня 2002 року № 57/5, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 27 червня 2002 року за № 546/6834, безоплатний цілодобовий доступ до інформаційного фонду Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів здійснюється через вебсайт www.reestrnra.gov.ua шляхом пошуку та перегляду всіх наявних у цьому фонді копій еталонних текстів Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів.

Щодо запиту на отримання публічної інформації від 09 грудня 2023 року (вх. № ПІ-Щ-6332 від 11 грудня 2023 року)

Тимчасове положення про порядок державної реєстрації права власності та інших речових прав на нерухоме майно було затверджене наказом Міністерства юстиції України від 07 лютого 2002 року № 7/5 «Про затвердження Тимчасового положення про порядок державної реєстрації права власності та інших речових прав на нерухоме майно» (далі – Наказ) на виконання постанови Кабінету Міністрів України від 18 лютого 1998 року № 192 «Про заходи щодо створення системи реєстрації прав на нерухоме та рухоме майно» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/192-98-%D0%BF#Text>).

Наказ зареєстровано в Міністерстві юстиції України 18 лютого 2002 року за № 157/6445, включено до Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів 20 лютого 2002 року з присвоєнням реєстраційного коду 21583/2002, опубліковано в інформаційному бюлетені «Офіційний вісник України» від 07 березня 2002 року, № 8, стаття 383, та визнано таким, що втратив чинність, згідно з наказом Міністерства юстиції України від 14 грудня 2012 року № 1844/5.

Наказ Міністерства юстиції України від 14 грудня 2012 року № 1844/5 «Про затвердження Порядку використання даних Реєстру прав власності на нерухоме майно, Єдиного реєстру заборон відчуження об'єктів нерухомого майна, Державного реєстру іпотек та Державного реєстру обтяжень рухомого майна» зареєстровано в Міністерстві юстиції України 18 грудня 2012 року за № 2102/22414, включено до Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів 20 грудня 2012 року з присвоєнням реєстраційного коду 65015/2012, опубліковано в інформаційному бюлетені «Офіційний вісник України» від 24 грудня 2012 року, № 96, стаття 3890.

Щодо запиту на отримання публічної інформації від 19 грудня 2023 року (вх. № ПІ-Щ-6527 від 21 грудня 2023 року)

Звертаємо увагу, що правильні юридичні відповіді на абстрактні питання можуть призводити до хибних висновків та негативних наслідків у конкретній юридичній ситуації. Коректна юридична кваліфікація відносин можлива виключно за умови повного та вичерпного розуміння фактів, які становлять палітру відповідного юридичного спору.

Основним принципом, на якому будується система державної реєстрації прав, є *визнання дійсними речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, що виникли до 01 січня 2013 року*. Закон не розмежовує, чи була проведена реєстрація у Державному реєстрі прав, інших електронних реєстрах, чи на паперових носіях, відповідно до законодавства, що діяло на момент виникнення цивільних правовідносин.

Для з'ясування, чи визнаються дійсними відповідно до Закону речові права на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли до 01 січня 2013 року, потрібно чітко досліджувати кожен окремий випадок та норми законодавства, які діяли на той час.

Починаючи з 01 січня 2013 року державна реєстрація прав проводиться за «заявницьким» принципом *на підставі документів, що підтверджують набуття особою або перебування у її власності певного нерухомого майна*.

Оскільки Законом не передбачено обов'язку та процедури перенесення БТІ відомостей про зареєстровані речові права, що відображені на паперових носіях, що зберігаються у них, до Державного реєстру прав, *перенесення цих відомостей відбувається лише у разі звернення особи за реєстрацією, зокрема, права власності*.

Закон дозволяє *суб'єкту відповідних речових прав чи обтяжень речових прав звернутися за проведенням державної реєстрації таких прав у Державному реєстрі прав*.

Відповідно до пункту 1 частини дев'ятої статті 34 Закону *звільняються від сплати адміністративного збору фізичні та юридичні особи – під час проведення державної реєстрації прав, які виникли та оформлені до проведення державної реєстрації прав у порядку, визначеному Законом*.

Частиною восьмою статті 18 Закону визначено, що державній реєстрації підлягають виключно *заявлені речові права на нерухоме майно, об'єкти незавершеного будівництва, майбутні об'єкти нерухомості та їх обтяження, за умови їх відповідності законодавству і поданим/отриманим документам*.

Документи, що подаються для державної реєстрації прав, повинні відповідати вимогам, встановленим Законом та іншими нормативно-правовими актами (абзац перший частини першої статті 22 Закону).

Перелік підстав для державної реєстрації прав визначений у частині першій статті 27 Закону.

Умови, підстави та процедуру проведення відповідно до Закону державної реєстрації прав, перелік документів, необхідних для її проведення, права

та обов'язки суб'єктів у сфері державної реєстрації прав, а також умови, підстави та процедуру взяття на облік безхазяйного нерухомого майна визначає Порядок державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 25 грудня 2015 року № 1127 (зі змінами) (далі – Порядок).

При цьому згідно з частиною другою статті 18 Закону *саме державні реєстратори зобов'язані* надавати до відома заявників інформацію про перелік документів, необхідних для державної реєстрації прав.

Пунктом 58 Порядку передбачено, що у разі коли в документах, що подаються для державної реєстрації права власності на закінчений будівництвом об'єкт чи об'єкт будівництва, відсутні відомості про його технічні характеристики, державна реєстрація права власності на такий об'єкт проводиться за наявності відомостей про його технічні характеристики, отриманих державним реєстратором з Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва.

Правило, передбачене абзацом першим цього пункту, щодо обов'язкової наявності відомостей про технічні характеристики закінченого будівництвом об'єкта чи об'єкта будівництва в Єдиній державній електронній системі у сфері будівництва застосовується також у разі проведення державної реєстрації права власності, реєстрацію якого було проведено до 01 січня 2013 року відповідно до законодавства, що діяло на момент його виникнення, незалежно від наявності в документах, що подаються для державної реєстрації прав, відомостей про його технічні характеристики, крім випадків державної реєстрації права власності на житло за заявами, поданими в електронній формі, *або державної реєстрації права власності в умовах воєнного стану та протягом одного року з дня його припинення або скасування.*

Водночас зазначаємо, що Міністерство юстиції України надало роз'яснення щодо можливості використання технічного паспорта на об'єкт нерухомого майна, що був виготовлений до запровадження Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва, в контексті застосування абзацу другого пункту 58 Порядку, з яким можна ознайомитися на офіційному вебсайті Міністерства юстиції України за посиланням: <https://minjust.gov.ua/files/general/2023/06/22/20230622141602-97.pdf>.

Зокрема, стаття 31 Закону та пункт 80 Порядку передбачають особливості державної реєстрації прав на об'єкти нерухомого майна, що були закінчені будівництвом до 05 серпня 1992 року та розташовані на територіях сільських, селищних, міських рад, якими відповідно до законодавства здійснювалося ведення погосподарського обліку.

Мін'юстом надано роз'яснення з питань державної реєстрації права власності на гараж, будівництво якого здійснювалося в результаті діяльності гаражного кооперативу, з яким можна ознайомитись за посиланням: <https://minjust.gov.ua/files/general/2023/11/21/20231121162124-15.pdf>.

Забезпечення проведення державної реєстрації прав відповідно до частини першої статті 6, статті 10 Закону *належить до повноважень виконавчих органів сільських, селищних та міських рад, Київської, Севастопольської міських, районних, районних у містах Києві та Севастополі державних адміністрацій, нотаріусів.*

Відповідно до частини п'ятої статті 3 Закону державна реєстрація права власності та інших речових прав проводиться в межах Автономної Республіки Крим, області, міст Києва та Севастополя за місцезнаходженням нерухомого майна.

Особливості державної реєстрації прав на період дії воєнного стану та протягом одного місяця з дня його припинення або скасування визначені постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2022 року № 209 «Деякі питання державної реєстрації та функціонування єдиних та державних реєстрів, держателем яких є Міністерство юстиції, в умовах воєнного стану» (зі змінами) (далі – постанова).

З огляду на вищевикладене для державної реєстрації речових прав в Державному реєстрі прав *необхідно звертатися до суб'єкта державної реєстрації прав або нотаріуса за місцезнаходженням нерухомого майна* відповідно до Закону та Порядку з урахуванням особливостей, визначених постановою.

Крім того, звертаємо увагу, що державний реєстратор *самостійно* здійснює аналіз поданих/отриманих документів, визначених статтею 27 Закону, на предмет відповідності заявлених прав документам, що їх посвідчують та вимогам закону, відсутності суперечностей між заявленими та вже зареєстрованими речовими правами; перевіряє документи на наявність підстав для проведення реєстраційних дій, зупинення розгляду заяви про державну реєстрацію прав та їх обтяжень, зупинення державної реєстрації прав, відмови в державній реєстрації прав та приймає відповідні рішення.

Статтею 11 Закону передбачено, що державний реєстратор *самостійно* приймає рішення за результатом розгляду заяв у сфері державної реєстрації прав. *Втручання*, крім випадків, передбачених Законом, будь-яких органів влади, їх посадових осіб, юридичних осіб, громадян та їх об'єднань у діяльність державного реєстратора під час проведення реєстраційних дій *забороняється* і тягне за собою відповідальність згідно із законом.

За наявності підстав для відмови в державній реєстрації прав державний реєстратор *приймає рішення про відмову в державній реєстрації прав.*

Рішення про відмову в державній реєстрації прав *повинно містити вичерпний перелік обставин*, що стали підставою для його прийняття (частина друга статті 24 Закону).

Порядок оскарження рішень, дій або бездіяльності у сфері державної реєстрації визначено статтею 37 Закону.

Процедуру здійснення Мін'юстом та його територіальними органами розгляду скарг на рішення, дії або бездіяльність державного реєстратора,

суб'єктів державної реєстрації, територіальних органів Мін'юсту визначено Порядком розгляду скарг на рішення, дії або бездіяльність державного реєстратора, суб'єктів державної реєстрації, територіальних органів Міністерства юстиції, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 25 грудня 2015 року № 1128 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 грудня 2019 року № 1150) (зі змінами).

Разом з тим згідно з частиною першою статті 4 Цивільного процесуального кодексу України кожна особа має право в порядку, встановленому цим Кодексом, звернутися до суду за захистом своїх порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод чи законних інтересів.

Нормами статей 15, 16 Цивільного кодексу України визначено право кожної особи на захист свого цивільного права у разі його порушення, невизнання або оспорювання, а також право звернутися до суду за захистом свого особистого немайнового або майнового права та інтересу.

Наголошуємо, що згідно з підпунктом 83⁵ пункту 4 Положення Мін'юст відповідно до покладених на нього завдань, зокрема, здійснює нормативно-правове, методологічне та інформаційне забезпечення у сфері державної реєстрації прав, надає *узагальнені* роз'яснення щодо застосування законодавства з питань державної реєстрації.

Отже, Міністерство юстиції України не наділене повноваженнями *щодо розгляду конкретних ситуацій* чи документів, які подано державному реєстратору для проведення державної реєстрації прав.

Також доводимо до Вашого відома, що зміст права на безоплатну правничу допомогу, порядок реалізації цього права, суб'єктів, підстави та порядок надання безоплатної правничої допомоги, державні гарантії щодо надання безоплатної правничої допомоги визначає Закон України «Про безоплатну правничу допомогу» (далі – Закон²).

Згідно зі статтею 3 Закону² правом на безоплатну правничу допомогу є гарантована Конституцією України можливість, зокрема, громадянина України отримати в повному обсязі безоплатну первинну правничу допомогу, а також можливість певної категорії осіб отримати безоплатну вторинну правничу допомогу у випадках, передбачених цим Законом².

Відповідно до статті 13 Закону² безоплатна вторинна правнича допомога – вид державної гарантії, що полягає у створенні рівних можливостей для доступу осіб до правосуддя.

Безоплатна вторинна правнича допомога включає такі види правничих послуг: захист; здійснення представництва інтересів осіб, що мають право на безоплатну вторинну правничу допомогу, в судах, інших державних органах, органах місцевого самоврядування, перед іншими особами; складення документів процесуального характеру.

Статтею 14 Закону² визначено категорії осіб, які мають право на безоплатну вторинну правничу допомогу згідно з цим Законом² та іншими законами України.

Суб'єктами надання безоплатної вторинної правничої допомоги в Україні є: центри з надання безоплатної правничої допомоги та адвокати, включені до Реєстру адвокатів, які надають безоплатну вторинну правничу допомогу (стаття 15 Закону²).

Звертаємо увагу, що відповідно до положень статті 17 Закону² центр з надання безоплатної правничої допомоги, зокрема, приймає рішення про надання безоплатної вторинної правничої допомоги або про відмову в наданні безоплатної вторинної правничої допомоги.

Статтею 18 Закону² передбачений порядок звернення про надання безоплатної вторинної правничої допомоги.

Так, звернення про надання одного з видів правничих послуг, передбачених частиною другою статті 13 цього Закону², подаються особами, які досягли повноліття, або їх представниками до центру з надання безоплатної правничої допомоги в письмовій формі за місцем фактичного проживання таких осіб незалежно від реєстрації місця проживання чи місця перебування особи або за місцезнаходженням органу, що здійснює дізнання, досудове розслідування, суду, слідчого судді, що розглядають справу.

Положеннями статей 7 та 8 Закону² передбачено право на безоплатну первинну правничу допомогу, яка включає, зокрема, надання правової інформації; надання консультацій і роз'яснень з правових питань; складення заяв, скарг та інших документів правового характеру (крім документів процесуального характеру); надання допомоги в забезпеченні доступу особи до вторинної правничої допомоги та медіації, згідно з Конституцією України та цим Законом мають усі особи, які перебувають під юрисдикцією України.

Суб'єктами надання безоплатної первинної правничої допомоги відповідно до положень статті 9 Закону² є, зокрема, центри з надання безоплатної правничої допомоги.

Водночас зауважуємо, що введення воєнного стану не призводить до обмежень прав людей на безоплатну правничу допомогу, гарантованих Законом².

Звернутися за безоплатною правничою допомогою можна до найближчого центру з надання безоплатної правничої допомоги, *незалежно* від реєстрації місця проживання.

Актуальну інформацію щодо графіка та форм роботи центрів з надання безоплатної правничої допомоги, у тому числі адреси електронних пошт, можна дізнатися на відповідній інтерактивній мапі за посиланням: https://bit.ly/bpd_buro.

Крім того, отримати роз'яснення з правових питань, дізнатися інформацію щодо актуальних адрес відповідних центрів та з'ясувати інші питання функціонування системи надання безоплатної правничої допомоги можна, зателефонувавши за номером «гарячої лінії» системи безоплатної правничої допомоги 0 800 213 103. Дзвінки зі стаціонарних та мобільних телефонів у межах України безкоштовні.

Пунктом 70 розділу II частини другої Інструкції з діловодства в Міністерстві юстиції України, затвердженої наказом Міністерства юстиції України від 08 жовтня 2019 року № 3101/5 (зі змінами), передбачено, що Мін'юст може засвідчувати копії лише тих документів, що створюються в ньому, крім випадків створення паперових копій електронних документів, що надійшли до Мін'юсту через систему електронної взаємодії органів виконавчої влади, а також у разі підготовки документів для надання органам судової влади.

Згідно з пунктами 2, 3 глави 11 розділу II Правил організації діловодства та архівного зберігання документів у державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях, затверджених наказом Міністерства юстиції України від 18 червня 2015 року № 1000/5 (зі змінами), зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 22 червня 2015 року за № 736/27181, установа має право засвідчувати копії документів, що створюються в ній, за винятком копій документів, які відповідно до законодавства потребують засвідчення в нотаріальному порядку. Копії документів інших установ можуть виготовлятися і засвідчуватися установою на вимогу судових та інших правоохоронних органів для внутрішнього користування в установі.

Враховуючи викладене, надаємо копії Ваших запитів з відміткою про реєстрацію в Міністерстві юстиції України.

Додатково повідомляємо, що листами Міністерства юстиції України від 14 грудня 2023 року № 166100/ПІ-Щ-6314/19.1.3 та від 25 грудня 2023 року № 171600/ПІ-Щ-6527/19.1.3 Вас було поінформовано, що питання, порушені у запитах, за своїм змістом не є публічною інформацією в розумінні статті 1 Закону України «Про доступ до публічної інформації», у зв'язку з чим відповідь буде надана у порядку та строки, передбачені Законом України «Про звернення громадян».

Звертаємо увагу, що листи Міністерства юстиції України не встановлюють норм права, а мають інформаційний характер.

Додаток: на 13 арк.

Перший заступник Міністра

Євгеній ГОРОВЕЦЬ

Анастасія Личак 233 65 39
Аліна Баклан 233 65 09

Персональні дані, вказані Вами у запитах, захищаються та обробляються Міністерством юстиції України відповідно до Закону України «Про захист персональних даних» з метою розгляду Ваших запитів згідно із законодавством.